

# مسمویت با مونواکسید کربن (CO)



## اهداف آموزشی

- بعد از مطالعه این راهنمای قادر خواهد بود:
- ﴿ مراقبت‌های اولیه در انواع مسمومیت با مونوکسیدکربن\* را شرح دهد.
  - ﴿ علایم و نشانه‌های اولیه و دیررس مسمومیت با مونوکسیدکربن را شرح دهد.
  - ﴿ توصیه‌های خودمراقبتی برای مراقبت از خود و دیگران در مسمومیت با مونوکسیدکربن را رعایت کنید.
  - ﴿ روش‌های پیشگیری از مسمومیت با مونوکسیدکربن را تعریف کنید.

## تعریف

مسمومیت با مونوکسیدکربن یا گاز گرفتگی، مسمومیتی است که به خاطر تنفس گاز خطرناک مونوکسیدکربن ایجاد می‌شود. این مسمومیت که به وسیله انواع وسایل گازسوز از جمله بخاری، آبگرمکن، پیکنیک و حتی زغال ایجاد می‌شود، اغلب در زمستان دیده می‌شود. به این دلیل که اگر دودکش یا تهویه یک مکان مسدود باشد، گاز مونوکسیدکربن منتشرشده از وسایل مذکور امکان خروج نمی‌یابد، در محیط ساختمان منتشرشده و سبب مسمومیت و درنهایت مرگ می‌شود. مرگ بر اثر گاز گرفتگی را «مرگ خاموش» می‌نامند.



\* CO

مسمومیت با  
مونوکسیدکربن  
من تواند طیف  
ویژگی از  
علایم را ثمل  
شود که  
بیماری‌هاست  
مختلف درجه  
من شود.  
متغیرانه  
بیماری از  
این علایم  
شیوه به علایم  
سرماخوردگی  
است.

نکته: مونواکسیدکربن یک گاز بی‌رنگ و بی‌بو است که بر اثر احتراق ناقص انواع سوخت‌ها تولید می‌شود و می‌تواند باعث ایجاد آسیب در افراد شود. اهمیت موضوع اینجاست که به دلیل بی‌رنگ و بی‌بو بودن به سرعت می‌تواند علایم مسمومیت را در افراد ایجاد کند.



## علایم و نشانه‌ها

مسمومیت با مونواکسیدکربن می‌تواند طیف وسیعی از علایم را شامل شود که در بیماری‌های مختلفی دیده می‌شود. مatasfaneh بسیاری از این علایم شبیه به علایم سرماخوردگی است و اکثر افراد فکر می‌کنند به دلیل سردی هوا دچار سرماخوردگی شده‌اند و سعی در خوابیدن می‌کنند. ابتلای تمام افراد خانواده به علایم شبیه به آنفلوانزا، پروز این مسمومیت در افراد را نشان می‌دهد. علایم اولیه این نوع مسمومیت شامل موارد زیر است:

- ❖ سردرد
- ❖ ضعف جسمانی
- ❖ سرگیجه و بی‌قراری
- ❖ تهوع و استفراغ

### ﴿ خواب آلودگی، کسلی و خستگی

پس از گذشت دقایقی و افزایش میزان مسمومیت با مونواکسید کربن،

علایم خطرناک‌تر بروز خواهد کرد، از جمله:

﴿ کبودی دست، دور لب‌ها و نوک انگشتان

﴿ تنگی نفس

﴿ بی‌هوشی



### توصیه‌های خودمراقبتی

﴿ خونسرد باشید.

﴿ با اورژانس ۱۱۵ تماس بگیرید.

﴿ از اینمی صحنه مطمئن شوید.

﴿ فرد مسموم را از محیط آلوده به هوای آزاد منتقل کنید و یا در صورت عدم امکان، درها و پنجره‌ها را باز کنید.

﴿ بیمار را در حالت استراحت قرار دهید. (بیمار را حرکت ندهید)

﴿ یقه پیراهن، کمربند و لباس‌های تنگ افراد مسموم را باز کنید.

﴿ راه هوایی بیمار را بررسی کنید.

﴿ در صورتی که بیمار بی‌هوش است او را به صورت خوابیده به پهلو نگهدارید.

﴿ در صورت امکان، اکسیژن‌رسانی را شروع کنید.

## زمان مراجعه به مرکز درمانی

در صورت

متحده علایم

سمومیت در

خوری ریلانس،

بارخاصله خودر

سموم باشد

از محیط آلوده

خارج و در حالت

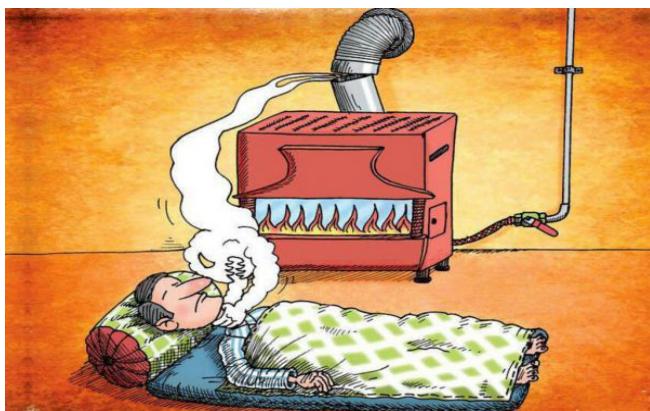
استراحت و

نعت آکسیژن

درمانی قرار

بلبر

از آنجایی که مهم‌ترین درمان مسمومیت با مونواکسیدکربن خارج‌سازی فرد مصدوم از محیط و اکسیژن درمانی است، در صورت مشاهده علایم مسمومیت، بلافضله باید از محیط آلوده خارج شده و در حالت استراحت و تحت اکسیژن درمانی قرار گرفت. به همین منظور تمامی بیمارانی که این علایم را دارند باید برای درمان با اکسیژن و مراقبت‌های قلبی و مغزی به بیمارستان منتقل شوند. تمامی افراد، در معرض خطر مسمومیت با مونواکسیدکربن قرار دارند اما کودکان، زنان باردار و سالمندان جزو گروه‌های آسیب‌پذیر و در معرض خطر بیشتر هستند و علایم مسمومیت در آن‌ها سریع و با شدت بیشتری ایجاد می‌شود و می‌تواند باعث آسیب‌های بیشتر و جدی‌تری شود. به همین منظور در این سه گروه حساس، با هر درجه از مسمومیت انتقال به مراکز درمانی، ضروری است.



## پیشگیری از مسمومیت با گاز مونواکسیدکربن

۱ کنترل و انسداد منافذ مسیر دودکش قبل از راهاندازی بخاری بهترین راه پیشگیری از بروز حوادث مسمومیت با مونواکسیدکربن بهشمار می‌رود و دقت و توجه به داغ بودن دودکش نیز بهترین آزمایش سلامت دودکش است.

۲ داشتن کلاهک مخصوص برای دودکش در پشت‌بام‌ها برای جلوگیری از بروز خاموشی بخاری و به دنبال آن انتشار گاز مونواکسید کربن اهمیت بالایی دارد.

**۳** فراموش نکنید استفاده از وسایل گرمایشی استاندارد در پیشگیری از این مسمومیت از اهمیت بالایی برخوردار است و بخاری‌های بدون دودکش به هیچ عنوان از تولید گاز مونواکسیدکربن جلوگیری نمی‌کند.

توصیه‌های خودمراقبتی برای پیشگیری از مسمومیت با مونواکسیدکربن

از وسایل گرمایشی استاندارد استفاده کنید.

﴿ مسیر دودکش را قبل از راهاندازی کنترل و منافذ مسیر دودکش را مسدود کنید.

﴿ در هنگام روشن بودن وسایل گرمایشی دقت کنید دودکش داغ باشد.

﴿ دودکش در پشت‌بامها باید کلاهک مخصوص داشته باشد.

﴿ رنگ شعله بخاری و وسایل پخت‌وپز باید آبی باشد. اگر رنگ شعله

قرمز، زرد و یا نارنجی باشد، نشانه نقص در سوخت‌رسانی است.

﴿ نباید تمامی روزنه‌های جریان هوا در منزل و بهویژه اتاق خواب مسدود شود.

### علائم و نشانه‌های مسمومیت با گاز مونواکسیدکربن



میرروزش  
راقبه از  
راهاندازی  
کنترل و منافذ  
میرروزش  
رامدودنید



در حمام  
روشن بورن  
وسایل  
گرمایشی رفته  
لنید بورن  
داغ باشد

آبگرمکن نباید در حمام نصب شود.

انتهای کلیه دودکش‌ها باید حداقل یک متر از سطح بام و حداقل یک متر از دیوار جانی بام فاصله داشته و دارای کلاهک مخصوص (به شکل H) باشد.

از قراردادن لوله خروجی بخاری به داخل ظرف آب جدا خودداری کنید.

از به کار بردن وسایل گرمایشی بدون نصب دودکش و یا دارای نقص در دودکش جدا خودداری کنید.

آب گرمکن‌های دیواری گازی، اگر به مدت طولانی روشن باشند، خطرناک می‌شوند.

درون خانه، بهخصوص در محل خواب خود، دستگاه هشدار مونواکسید کربن نصب کنید.

تعمیر وسایل گرمایشی توسط افراد غیرمجرب و بی‌تجربه و یا نصب آن‌ها توسط اعضای خانواده باعث ایجاد خطر می‌شود.



وزارت بهداشت، درمان و آموزش پرستی



سازمان اورژانس کشور

معاونت بهداشت

مرکز مدیریت شبکه

دفتر آموزش و ارتقای سلامت

[iec.behdasht.gov.ir](http://iec.behdasht.gov.ir)